

Tomáš Ráliš

Téma identity v díle Maria von Mayenburga

„Kapaliny se pohybují snadno. „Tečou“, „plynou“, „proudí“, „prosakuji“; a na rozdíl od pevných látek je není snadné zastavit – obtékají překážky v cestě, jiné rozpouštějí nebo odnášejí s sebou, další prosáknou skrz ně. Mimořádná pohyblivost tekutin je tím, co je spojuje s představou „lehkosti“. (...) To jsou některé z důvodů, proč lze „kapalnost“ či „tekutost“ považovat za vhodné metafory pro zachycení povahy současné, v mnohém ohledu originální fáze dějin modernosti.“ – (Zygmunt Bauman)

Situace, pojmenovaná slovníkem sociologie, vyjadřuje sugestivně nekonečnou proměnlivost moderního světa, ztrátu nebo ohrožení dosavadních jistot a hodnot, a tím pádem rozmlženou identitu individua. Zatímco si s tímto „tekutým“ světem poradila zdatně literární tvorba Jamese Joyce, Alfréda Camuse nebo Samuela Becketta, divadlo se ji snažilo vyjádřit od dob expresionismu Pirrandella, Strindberga a O´Neilla, absurdního dramatu Eugena Ionesca – většinou s nepříliš nadšenou diváckou odezvou. Po odvážných experimentech Sarah Kane přišel v posledních desetiletích německý dramatik Maria von Mayenburg s jasnou vizí, že v dramatu zmíněnou tekutost vyjádřit lze. Došel zatím nejdál ve své hře Perplex pozoruhodným spojením banálních detailů všední reality s absurdními zvraty a proměnami situací a postav.

Překvapilo mě, že si Tomáš Ráliš jako svou bakalářskou inscenaci i teoretickou práci zvolil právě toto obtížné téma, že se jím prokousal s vytrvalostí a posedlostí buldoka. Při psaní bakalářské práce postupoval systematicky, promýšlel jednotlivé kapitoly do detailu. Konzultoval se mnou ve chvílích, kdy došel na nějaké rozcestí a potřeboval si ujasnit směr, kterým se vydat dál. Centrem a pilířem jeho práce bylo drama Perplex, ostatními Mayenburgovými hrami se zabýval jen ve vztahu k ústřednímu tématu – tekutosti identity. Uvědomoval si, že vyčerpávající rozbor dramatikových děl přesahuje rozměr bakalářské práce, a přemýšlel o tom, že se k tomu vrátí později, např. v magisterské práci.

Ještě větší překvapení mě čekalo na klauzurním představení hry Perplex. V podstatě jednoduchými, nepopisnými prostředky herci lehce přecházeli z jedné situace a identity postavy do druhé, aniž by hra ztrácela srozumitelnost a komunikativnost. A dokonce živě rezonovala.

Považuji bakalářskou práci Tomáše Ráliše, jak písemnou, tak praktickou, za mimořádný výkon. Navrhuji známku A.

Mgr. Jana Kudláčková